

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності
підприємства

Оксана Полінкевич
Алла Лялюк
Ірина Волинець

НАУКОВО-АНАЛІТИЧНА ПРАКТИКА

Луцьк 2018

П-50

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 8 16 травня 2018 р.)

Рецензенти: *Лінич Л. Г.* – д.е.н., професор, декан факультету економіки та управління Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
Коцій О. В. – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту Луцького національного технічного університету

Полінкевич О. М.

Лялюк А. М.

Волинець І. Г.

П-50 Науково-аналітична практика: методичні вказівки до написання звіту про проходження науково-аналітичної практики для студентів освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Управління фінансово-економічною безпекою» / Оксана Миколаївна Полінкевич, Алла Миколаївна Лялюк, Ірина Григорівна Волинець. – Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2018. – 30 с.

Анотація: методичні вказівки до написання звіту про проходження науково-аналітичної практики містять мету та завдання практики та питання, які повинен опанувати студент за конкретними даними суб'єкта господарювання, на якому він проходить практику; коротку характеристику змісту та структури звіту з практики і вимоги до його оформлення.

Рекомендовано студентам 5 курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Управління фінансово-економічною безпекою».

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета та завдання науково-аналітичної практики.....	5
2. Місце проходження науково-аналітичної практики.....	8
3. Організація та проведення науково-аналітичної практики.....	9
4. Зміст науково-аналітичної практики.....	13
5. Вимоги до оформлення звіту.....	20
6. Підведення підсумків проходження науково-аналітичної практики.....	23
Рекомендована література.....	26
Додатки.....	28

ВСТУП

У сучасних умовах становлення нової економічної системи в Україні зростає потреба приведення рівня підготовки фахівців у вищих навчальних закладах у відповідність до вимог роботодавців. Одним із способів вирішення цієї проблеми є поєднання навчального процесу в університеті з практичною підготовкою студентів в умовах реального бізнес-середовища. Водночас практична підготовка здобувачів вищої освіти є інструментом підвищення конкурентоспроможності фахівців на ринку праці.

Науково-аналітична практика студентів є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Вона становить важливу та обов'язкову ланку в підготовці висококваліфікованих спеціалістів до майбутньої діяльності за фахом.

У процесі проходження науково-аналітичної практики студент на конкретному підприємстві набуває досвід застосування адміністративних, економічних, соціально-психологічних методів управління підприємством, здійснення аналізу його внутрішнього та зовнішнього середовища, формування управлінських відносин, організаційного проектування, стратегічного та поточного планування, розробки бізнес-проектів.

Тривалість і терміни практики визначаються навчальним планом. З базами практики завчасно укладаються угоди на проходження практик за формою, яка існує у Східноєвропейському національному університеті ім. Лесі Українки.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАУКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Основною метою науково-аналітичної практики є вивчення виробничо-господарської діяльності підприємства, роботи служб та підрозділів, закріплення, поглиблення, розширення і систематизація знань з теоретичних дисциплін, набуття практичних навичок, ознайомлення безпосередньо на підприємстві, установі з виробничим процесом і особливостями інноваційної діяльності, а також збір фактичного матеріалу для виконання магістерської роботи.

Завданнями науково-аналітичної практики є:

- вивчення загальних функцій системи фінансово-економічної безпеки і їхній взаємозв'язок з усіма функціональними службами підприємства (установи, організації), що є базою практики;
- здійснення оцінки виробничо-господарської, фінансової і маркетингової діяльності з точки зору забезпеченості фінансово-економічної безпеки;
- набуття навиків виконання аналітичних робіт за допомогою комп'ютерної техніки;
- оволодіння практичними навичками із забезпечення фінансово-економічної безпеки;
- формування знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах;
- виховання потреби систематичного підвищення своїх знань і творчого застосування їх в практичній діяльності;
- здійснення аналізу організаційних та управлінських задач щодо протидії викликам, небезпекам, загрозам та ризикам: господарської та

фінансової діяльності підприємства (організації, фірми, установи);
фінансовому стану підприємства (організації, фірми, установи);
взаємовідносинам між партнерами, споживачами, посередниками,
контрагентами, постачальниками;

– збір, обробка, аналіз та систематизація необхідних матеріалів
для написання звіту, а згодом магістерської роботи.

За результатами практики студенти будуть **компетентними** у таких
питаннях:

- здатність до розробки системи економічної безпеки
підприємства;

- здатність до формування управлінської звітності на підприємстві,
організації стратегічного обліку;

- здатність до аналізу й оцінки рівня економічної безпеки
підприємства, визначення ознак-індикаторів банкрутства підприємства
та їх постійного моніторингу;

- здатність до оцінки та аналізу стану фінансової безпеки
промислового підприємства, визначення та попередження загроз
фінансової безпеки підприємства;

- здатність до оцінки та аналізу стану фінансово-економічної
безпеки банку, підприємства;

- здатність до формування стратегії розвитку системи фінансово-
економічної безпеки банку, вміння формувати портфель інновацій
банку;

- здатність до аналітичних досліджень для виявлення резервів
підвищення ефективності виробництва й обґрунтування стратегічних
управлінських рішень;

- здатність до діагностики фінансово-економічного стану підприємства;

- здатність визначати дієвість механізмів попередження корпоративних конфліктів, здатність оцінювати доцільність та ефективність використання різних переговорних та посередницьких процедур при вирішенні корпоративних конфліктів;

- здатність до науково обґрунтованого розвитку системи економічної безпеки підприємства;

- здатність до організації системи фінансово-економічної безпеки.

2. МІСЦЕ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Студенти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Управління фінансово-економічною безпекою» проходять науково-аналітичну практику в одній з підприємницьких організацій, що вибрані об'єктом для проведення самостійного прикладного дослідження та виконання магістерської роботи.

На практиці студенти ознайомлюються з існуючими економічними, виробничими та управлінськими проблемами і завданнями на прикладі конкретного підприємства та розробляють заходи щодо їх вирішення.

Підприємство – об'єкт проходження науково-аналітичної практики, має відповідати наступним вимогам:

- бути самостійним господарюючим суб'єктом;
- функціонувати на ринку не менше 3-х років;
- проводити стандартизований облік, фінансову звітність;
- функціонувати як відкрита господарська система в ринковій економіці.

Визначення баз практики здійснюється керівництвом університету або студентом самостійно, за погодженням із завідувачем випускної кафедри.

Між обраним підприємством, установою, організацією незалежно від їх організаційно-правової форми укладається договір.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Навчально-методичне керівництво практикою студентів здійснюють викладачі кафедри економіки та безпеки підприємства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Згідно з Наказом МОНу «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» № 93 від 08.04.1993 р., загальне і безпосереднє керівництво практикою покладено на керівників підрозділів та окремих висококваліфікованих фахівців організації, що є базою практики, шляхом видання відповідного наказу. Тобто, методичне керівництво студентами під час практики здійснює керівник практики від університету шляхом проведення консультацій, а роботу студентів безпосередньо на підприємстві під час практики організовує керівник практики від підприємства.

До керівництва практикою студентів залучаються викладачі кафедри, які перед початком практики проводять відповідні організаційні заходи зі студентами, забезпечують їх методичними рекомендаціями чи іншими роботами, перелік яких визначає кафедра.

Студенти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри консультації щодо оформлення усіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати усі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

- вивчати і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- максимально використовувати наявні можливості підприємства для написання звіту про проходження науково-аналітичної практики та збору матеріалу для написання магістерської роботи;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- не пізніше ніж за день до закінчення практики студент повинен одержати ділову характеристику, підписану керівником підприємства та завірену печаткою;
- у день завершення практики здати звіт про її проходження;
- своєчасно підготувати звіт про проходження науково-аналітичної практики;
- своєчасно здати залік з науково-аналітичної практики.

Керівник науково-аналітичної практики від університету повинен:

- ознайомитись з програмою науково-аналітичної практики;
- розробити завдання на практику;
- провести організаційні збори зі студентами та інструктаж про порядок проходження практики та інструктаж з техніки безпеки і охорони праці;
- інформувати студентів про календарні строки проходження науково-аналітичної практики;
- ознайомити студентів із програмою практики, акцентувати увагу на головних питаннях і особливостях проходження практики на конкретних підприємствах, установах, організаціях;
- пояснити порядок складання заліку після закінчення практики;

- повідомити перелік документів, які необхідно мати студенту, що проходить практику;
- видати студентам щоденники, договори та методичні рекомендації до проходження науково-аналітичної практики;
- сприяти виконанню студентами завдань;
- пояснити порядок оформлення звіту з науково-аналітичної практики;
- перевірити виконання студентами завдань;
- перевірити здачу студентами перепусток, службової документації, літератури, майна підприємства (в разі видачі під час проходження практики);
- взяти участь у роботі комісії з приймання заліку з практики;
- подати завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення науково-аналітичної практики студентів на базі практики і в цілому на кафедрі.

Керівник науково-аналітичної практики на робочому місці, призначений керівником підприємства (установи, організації) повинен:

- ознайомитись із програмою практики;
- зустріти студента у перший день практики і призначити його на робоче місце;
- створити необхідні умови для виконання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- ознайомити студента з правилами внутрішнього розпорядку, особливостями праці на кожному робочому місці;

- забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці;
- провести інструктаж з техніки безпеки та охорони праці та у разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці;
- уточнити з керівниками практики від університету календарний графік проходження практики та завдання студента;
- сприяти виконанню студентами завдань з практики та перевіряти їх виконання, консультувати студентів по не зрозумілих їм питаннях, надавати допомогу в одержанні документації для підготовки звітів;
- забезпечити виконання календарного графіка проходження практики;
- написати характеристику на студента в період проходження практики, де оцінити ступінь його активності та ініціативності;
- дати керівникам практики від університету оцінку праці студента за період практики;
- передати завідувачу кафедри свої пропозиції щодо вдосконалення організації практики.

4. ЗМІСТ НАУКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

Студент на основі зібраного фактичного матеріалу, здобутих знань і обсягу виконаних робіт відповідно до затвердженої програми магістерської підготовки складає звіт про проходження науково-аналітичної практики.

Підготовка до складання звіту базується на зібраних, оброблених та систематизованих фактичних даних, одержаних під час проходження науково-аналітичної практики. Звіт повинен певним чином узагальнювати здобутий студентами досвід практичної роботи та продемонструвати здатність до самостійного виконання робіт.

Послідовність викладу матеріалу у звіті повинна відповідати наступній структурі:

- ✓ титульний лист;
- ✓ зміст;
- ✓ вступ;
- ✓ основна частина;
- ✓ висновки;
- ✓ список використаних джерел;
- ✓ додатки.

Титульний аркуш містить найменування вищого навчального закладу, кафедри, базу проходження науково-аналітичної практики, прізвище та ініціали студента, курс і групу, відомості про керівника практики від університету. Приклад оформлення титульного аркуша наведений в додатку А.

У **змісті** подають найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки). Зміст

має включати усі заголовки, які є у звіті, починаючи зі вступу і закінчуючи списком використаної літератури та додатками (якщо такі є). Приклад оформлення змісту наведений в додатку Б.

У **вступі** характеризують об'єкт дослідження (зазначають назву організації, її адресу, керівника організації, а також ті підрозділи та їх керівники, де безпосередньо студент проходив практику) та предмет дослідження (в залежності від виду практики та визначених завдань). Розкривають мету проходження науково-аналітичної практики та основні її завдання.

Основна частина звіту повинна містити такі частини:

1. Ознайомлення з організаційними засадами діяльності підприємства. Необхідно відобразити повну назву підприємства, його види і цілі діяльності, форму власності (приватне, колективне, державне), рік заснування або реорганізації, коротку історичну довідку про підприємство, місцезнаходження, підпорядкованість, сучасний стан підприємства, режим роботи, масштаби діяльності, тенденції попиту, наявність конкурентів, цільова спрямованість і характер вироблених послуг або випущеної продукції підприємства. Крім того, охарактеризувати основні види діяльності підприємства та основні види продукції, проаналізувати обсяги виробництва та реалізації продукції в натуральному і вартісному вираженні; дати оцінку конкурентоспроможності продукції та дослідити основні техніко-економічні показники діяльності підприємства (аналіз структури активів та фінансових ресурсів підприємства; оцінка основних засобів підприємства; оцінка оборотних коштів та їх організації на підприємстві; оцінка структури витрат та собівартості; аналіз

формування, розподілу і використання прибутку; аналіз джерел формування доходів підприємства; оцінка фінансового стану та рентабельності суб'єкта господарювання).

2. Дослідження організаційної структури підприємства, функцій та сфери діяльності відділу безпеки підприємства. Необхідно надати організаційну структуру підприємства, характеристику основних, допоміжних, обслуговуючих підрозділів підприємства соціальну інфраструктуру, структуру управління підприємством, рівні і ланки системи управління. Охарактеризувати структурний підрозділ підприємства, який займається питаннями забезпечення фінансово-економічної безпеки та його місце в організаційній структурі підприємства; систему відповідальності відділів та керівників у системі фінансово-економічної безпеки; систему цілей та стратегій їх досягнення, концепцію безпеки; проаналізувати структуру інформації та організаційного забезпечення діяльності в сфері безпеки (відповідні інструкції та положення); опис посадових обов'язків керівника (професіонала, аналітика) відділу фінансово-економічної безпеки.

3. Оцінка фінансово-економічної безпеки підприємства. Необхідно здійснити комплексну оцінку стану фінансово-економічної безпеки підприємства за такими складовими безпеки:

1) фінансова безпека (розрахувати й проаналізувати показники *фінансової стійкості*: коефіцієнти автономії, співвідношення власних і позикових коштів або коефіцієнт фінансового ризику, фінансової залежності, фінансової стійкості, забезпеченості власними оборотними коштами, маневреності власного капіталу та оборотних активів, співвідношення мобільних і іммобілізованих коштів або коефіцієнт

структури капіталу; *фінансової платоспроможності*: коефіцієнти абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності або проміжний коефіцієнт ліквідності, поточної ліквідності або загальний коефіцієнт покриття; *ділової активності*: коефіцієнти оборотності активів, оборотності оборотних активів, оборотності запасів, оборотності дебіторської заборгованості, оборотності кредиторської заборгованості, оборотності власного капіталу, оборотність запасів, оборотність дебіторської заборгованості, оборотність кредиторської заборгованості; *прибутковості (рентабельності)*: рентабельність загальних активів (загального капіталу), рентабельність необоротних активів, рентабельність оборотних активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність інвестицій);

2) інтелектуально-кадрова безпека (розрахувати й проаналізувати показники чисельного складу персоналу і його динаміки; кваліфікації та інтелектуального потенціалу; ефективності використання персоналу; якості мотиваційної системи);

3) техніко-технологічна безпека (розрахувати й проаналізувати показники технічного стану, руху, ефективності використання основних фондів підприємства тощо);

4) інформаційна безпека (розрахувати й проаналізувати показники рівня інформаційної безпеки: показники продуктивності інформації; коефіцієнт інформаційної озброєності; коефіцієнт захищеності інформації; коефіцієнти повноти інформації, точності інформації; суперечливості інформації та ін.);

5) екологічна безпека (оцінити коефіцієнти безпечності продукції; коефіцієнт забруднення середовища, коефіцієнт

екологічного баласту, коефіцієнт раціонального використання відходів; рентабельність продукції з відходів; питома вага штрафів за порушення природоохоронного законодавства у витратах підприємства тощо);

6) силова безпека (фізична безпека об'єктів: коефіцієнт транспортної безпеки, рівень інженерно-технічного захисту, коефіцієнт захищеності майна та персоналу тощо);

7) ринкова безпека (проаналізувати конкурентні позиції фірми, розрахувати коефіцієнт ринкової віддачі активів, показники конкурентоспроможності продукції, частку фірми на ринку, коефіцієнт інноваційних витрат, ритмічність збуту, коефіцієнт ефективності рекламної політики підприємства та інші), оцінити надійність взаємодії з економічними контрагентами);

8) політико-правова безпека (визначити коефіцієнт співвідношення втрат підприємства внаслідок порушення трудових норм до загального розміру відвернених юридичною службою втрат; коефіцієнти якості юридичного менеджменту, якості юридичних послуг, платіжної дисципліни тощо).

За результатами аналізу розрахувати *інтегральний рівень фінансово-економічної безпеки*.

4. Дослідження стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства. За результатами оцінки рівня фінансово-економічної безпеки розробити стратегію забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства за таким алгоритмом:

1) проведення SWOT-аналізу поточного стану фінансово-економічної безпеки підприємства (виявлення сильних і слабких

позицій підприємства та визначення можливостей і загроз в його діяльності);

2)обґрунтування стратегій забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства;

3)вибір стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства;

4)виявлення резервів підвищення ефективності можливостей підприємства і небезпек зовнішнього середовища;

5)дослідження ефективності стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

5. Визначення основних шляхів підвищення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства. З врахуванням результатів проведеного аналізу рівня фінансово-економічною безпекою підприємства слід здійснити узагальнення виявлених недоліків в організації забезпечення безпеки підприємства та розробити комплекс взаємопов'язаних заходів щодо вдосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

6. Охорона праці. Необхідно окрему увагу звернути на законодавчі та нормативні акти охорони праці та соціального захисту, які діють на підприємстві, внутрішні положення, накази та інструкції, що регламентують охорону праці в галузі безпеки; структуру та зміст документів, що регламентують всі види діяльності з охорони праці в галузі безпеки на підприємстві; рівень соціального забезпечення працюючих та соціального страхування від нещасного випадку та професійних захворювань на виробництві; моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.

У **висновках** характеризують результати роботи та очікувану ефективність діяльності підприємства згідно всіх розділів звіту.

У **списку використаних джерел** фіксують усі використані літературні джерела, в т.ч. розпорядчі та організаційні документи. Посилання на певну публікацію у тексті здійснюють шляхом наведення в дужках номера літературного джерела у списку літератури і конкретних сторінок.

У **додатках** розміщують практичний матеріал, необхідний для розкриття змісту практики (розрахункові таблиці, форми звітності за три останні роки, ілюстративний матеріал допоміжного характеру).

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

Звіт про проходження науково-аналітичної практики складається кожним студентом. Звіт перевіряється та затверджується керівником практики від підприємства та від університету.

Загальні вимоги до звіту:

- дотримання вимог щодо обсягу структурних частин звіту про проходження науково-аналітичної практики;
- логічна послідовність викладання матеріалу;
- стислість та чіткість формування;
- конкретність викладання матеріалу;
- обґрунтованість рекомендацій, пропозицій.

Розділи звіту повинні бути чітко визначенні, викладені в логічній послідовності і конкретизовані. Таблиці, ілюстрований матеріал, додатки повинні бути змістовні й оформленні відповідно до стандартів виконання робіт.

Звіт з практики має бути оформлений українською мовою на аркуші формату А4 (210x297 мм). Шрифт текстового редактора Word – Times New Roman розміром 14 через 1,5 (півтора) міжрядкових інтервали. Абзацні відступи розміром 1,25 см (стандартні для Word). Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору.

На кожному аркуші повинні бути поля таких розмірів: ліворуч, зверху та знизу – не менше 20 мм, праворуч – не менше 10 мм.

Заголовки структурних частин звіту з практики «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають номерів структурної частини, їх друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів

друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Якщо підрозділи містять пункти, то заголовки цих пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту. У кінці заголовка надрукованого у підбір до тексту, ставиться крапка.

Кожен розділ звіту з практики слід розпочинати з нової сторінки. Нумерація сторінок – суцільна на всіх аркушах, крім титульного листа, який входить до суцільної нумерації сторінок роботи, але на ньому номер сторінки не проставляють. Сторінки нумерують у правому верхньому куті листа без крапки.

Цифровий матеріал у роботі необхідно подавати у вигляді таблиці – з відповідною назвою та номером. Таблиці мають послідовну суцільну нумерацію в межах розділу. В правому верхньому куті над заголовком таблиці записують «Таблиця» та вказують її номер. У наступному рядку, по центру, подають назву таблиці. Посилання на таблиці записують скорочено, наприклад. «... подано в табл. 2.3».

Таблицю бажано розмістити на одній сторінці. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку у верхньому правому куті зазначають «Продовж. табл. 2.3». Крім того, у верхньому рядку таблиці записують заголовки стовпців.

Ілюстрації (фотографії, схеми, креслення, графіки тощо) названі рисунками, нумерують послідовно в межах розділу або наскрізно арабськими цифрами. Назву подають під ілюстрацією з абзацного відступу. Посилання на ілюстрацію має скорочений вигляд, наприклад «... наведено на рис. 3.2». Рисунки необхідно розташовувати одразу після посилання на них у тексті.

Формули в роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули у розділі, між якими ставиться крапка. Номер формули записують біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад (1.2). Пояснення позначень символів чи числових коефіцієнтів наводять безпосередньо під формулою у тій послідовності, у якій подають їх у формулі. Рівняння і формули виділяють від тексту вільними рядками. Біля кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка.

Посилання на використані джерела записують у квадратах дужках, наприклад, «... в роботі [9, с. 18-21]». Номер має відповідати номеру зі списку використаних джерел. До цього списку вносять усі використані джерела за алфавітом або в порядку посилань на них у тексті. Інформація про видання містить: прізвище та ініціали автора, назву книги, місце видання, видавництво і рік видання, обсяг у сторінках. Додатки оформлюють як продовження звіту з практики на наступних після списку використаних джерел сторінках і розміщують їх у порядку появи посилань у тексті звіту. Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок. У правому верхньому куті рядка над заголовком друкують «Додаток» і велику літеру, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, починаючи з літери А, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Між літерою Додатку та порядковим номером ставиться крапка.

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАУКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

До захисту допускаються студенти, які представили у повному обсязі звіт про проходження науково-аналітичної практики та заповнений щоденник практики з підписами керівника практики від університету, керівника практики від підприємства та печаткою підприємства.

Зареєстрований звіт передається на перевірку керівнику практики від університету. За результатами перевірки складається рецензія. Відзначені в рецензії недоліки повинні бути усунені, матеріали подані на повторну перевірку.

Захист звіту з практики приймає комісія, яку призначає завідувач кафедри з числа викладачів, з обов'язковим включенням до комісії керівника практики від університету.

За результатами захисту виставляють диференційовану оцінку, яку заносять до заліково-екзаменаційної відомості і залікової книжки студента за підписом керівника практики від університету.

Підсумкова оцінка за практику виставляється для денної форми навчання за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у п'ятибальну шкалу за системою ECTS (таблиця 1).

Захищений звіт про проходження науково-аналітичної практики зберігається на кафедрі. За необхідності він може бути використаний при написанні магістерської роботи.

**Система оцінювання знань студентів за кредитно-модульною системою
з науково-аналітичної практики**

Сума балів за 100-ю шкалою	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання
1	2	3
90-100	відмінно	Виставляється за якісно складений, відповідно вимогам, звіт про проходження науково-аналітичної практики, повністю розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність відмінної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики з оцінкою “відмінно”, надання студентом чітких і повних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики. Обов’язковим є участь у конференції, та написання тез.
82-89	добре	Виставляється за якісно складений звіт про проходження науково-аналітичної практики, чітко розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність позитивної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики з позитивною оцінкою, надання студентом вірних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики. Обов’язковим є участь у конференції, та написання тез.
74-81	добре	Виставляється за чітко розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність позитивної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики з позитивною оцінкою, надання студентом вірних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, але які мають незначні неточності при формуванні.
64-73	задовільно	Виставляється за поверхнево розкритий зміст проходження практики за питаннями, що передбачені програмою практики, за окремими розділами відсутній аналіз показників, що характеризують господарську діяльність підприємства, наявність задовільної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики із задовільною оцінкою, надання студентом відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, які мають поверхневий та неточний характер.
60-63	задовільно	Виставляється за складений звіт про проходження науково-аналітичної практики, поверхнево розкриті питання проходження практики, що передбачені програмою практики, за окремими розділами відсутній аналіз показників, що характеризують господарську діяльність підприємства, наявність задовільної оцінки звіту про практику керівника практики від підприємства, наявність характеристики про роботу студента на базі практики із задовільною оцінкою, надання студентом відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, які мають поверхневий та неточний характер. По окремими питанням студент дає помилкові відповіді.
35-59	незадовільно можливістю повторного захисту	Проставляється за невиконання програми практики, частковий розгляд питань, передбачених програмою практики, у випадку незадовільної оцінки керівника практики від підприємства щодо проходження практики студентом, негативної характеристики керівника підприємства – бази практики, а також у випадку неточних та нечітких відповідей під час захисту, що свідчить про невиконання студентом цілей і завдань науково-аналітичної практики.

Підсумки проходження студентами науково-аналітичної практики обговорюються на засіданні кафедри економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства і протокольно засвідчуються.

Студент, який не виконав програми практики, негативно оцінений керівником практики від підприємства або отримав при захисті незадовільну оцінку проходить практику повторно, або відраховується з вищого навчального закладу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко О. О. Фінансово-економічна безпека підприємства : теоретичний та практичний аспекти [Електронний ресурс] / О. О. Бондаренко, В. А. Сухецький // Ефективна економіка. – 2014. – № 10. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3580>.
2. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т. Г. Васильціва]. – Львів: ВИДАВНИЦТВО, 2012. – 386 с.
3. Економіка підприємства : навч. посіб. / [Ліпич Л. Г., Буняк Н. М., Геліч Н. В. та ін.] ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. 3-є вид., переробл. і доп. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. – 610 с.
4. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник / [Небава М. І., Міронова Ю. В.] – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 73 с.
5. Економічна безпека суб'єктів підприємництва : навч. посібник / [Зубок М. І., Рубцов В. С., Яременко С. М. та ін.]; за ред. М. І. Зубка. – К., 2012. – 226 с.
6. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський – К.: Центр учбової літератури. 2009. – 256 с.
7. Механізм мотивації управлінського персоналу : [монографія] / М. С. Дороніна [та ін.] ; Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : [б. в.], 2010. – 240 с.
8. Міронов В. Фінансова безпека як складова економічної безпеки України [Електронний ресурс] / В. Міронов, В. Петько. – Режим доступу : <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1256>.

9. Мойсеєнко І. П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : навч. посібник / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. – Львів : Видавництво ЛДУВС, 2011. – 380 с.

10. Персонал : управління на засадах самоорганізації : навч. посіб. / Г. О. Нестеренко. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – 350 с.

11. Сак Т. В. Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки : курс лекцій. Ч. 1 / Тетяна Василівна Сак. – Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2015. – 146 с.

12. Скорук О. В. Технології забезпечення фінансово-економічної безпеки : конспект лекцій / О. В. Скорук. – Луцьк : В-воПП «Поліграфія», 2016. – 123 с.

13. Столбов В. Особливості управління системою фінансово-економічної безпеки будівельних підприємств / В. Столбов, Г. Шаповал // Комунальне господарство міст : Зб. наук. праць. – Вип. 111. – С.103-107.

14. Управління фінансово-економічною безпекою. Методичні вказівки до проходження практики для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 8.18010014 – «Управління фінансово-економічною безпекою» денної форми навчання / Укл. Ільчук В. П., Садчикова І. В, Садчиков В. С. – Чернігів : ЧНТУ. – 2016. – 45с.

15. Філіппова С. В. Економічна безпека підприємств реального сектору економіки в умовах вартісно-орієнтованого управління: монографія / С. В. Філіппова, Л. О. Волощук, С. О. Черкасова / під заг. ред. С. В. Філіппової. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 196 с.

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління

Кафедра економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства

ЗВІТ

про проходження науково-аналітичної практики

на _____

(повна назва підприємства)

Виконав: студент групи УФЕБ-

_____
(прізвище, ініціали, підпис)

Керівник практики від університету:

_____
(посада, прізвище, ініціали, підпис)

Луцьк 20 ____

ЗМІСТ

ВСТУП

1. Ознайомлення з організаційними засадами діяльності підприємства
2. Дослідження організаційної структури підприємства, функцій та сфери діяльності відділу безпеки підприємства
3. Оцінка фінансово-економічної безпеки підприємства
  - 3.1. Фінансова безпека підприємства
  - 3.2. Інтелектуально-кадрова безпека підприємства
  - 3.3. Техніко-технологічна безпека підприємства
  - 3.4. Інформаційна безпека підприємства
  - 3.5. Екологічна безпека підприємства
  - 3.6. Силова безпека підприємства
  - 3.7. Ринкова безпека підприємства
  - 3.8. Політико-правова безпека підприємства
4. Дослідження стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства
5. Визначення основних шляхів підвищення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства
6. Охорона праці.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Навчально-методичне видання

Полінкевич Оксана Миколаївна
Лялюк Алла Миколаївна
Волинець Ірина Григорівна

НАУКОВО-АНАЛІТИЧНА ПРАКТИКА

Методичні вказівки

*до написання звіту про проходження науково-аналітичної практики
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми «Управління фінансово-економічною безпекою»
денної та заочної форм навчання*

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку . формат 60x84/16
Папір офсетний. Гарнітура Times
Ум. друк. арк. 1,7. Зам. № 21 Тираж 50 прим.
Друк ПП «Поліграфія»